

APLICATIU

GUIA DOCENT





1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Literatura llatina d l'època imperial
Codi	100414
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Tercer
Horari	
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Cándida Ferrero Hernández
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7/139
Telèfon (*)	93581141
e-mail	Cándida.ferrero@uab.cat
Horari d'atenció	Dilluns de 10.30- 11.30 Tutoria dilluns 15.30- 1700.



3.- Prerequisits

El prerequisits d'aquesta assignatura és tenir aprovada l'assignatura Literatura llatina de l'època republicana. També, és necessari tenir una bona base de morfologia i de sintaxi.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura forma part de la matèria Literatura clàssica, i és una assignatura obligatòria al Grau d'Estudis Clàssics.

La seva orientació es apropar els estudiants vers un coneixement de la literatura i del fet literari que es produeix en època imperial, una vegada consolidada la gran literatura de l'època d'August, que es treballa de manera sistemàtica a altres assignatures que configuren la matèria de Literatura clàssica.

Els objectius formatius de l'assignatura es podrien simplificar de la següent manera:

1. Conèixer els autors, les obres i els gèneres de la literatura llatina d'època imperial.
2. Conèixer l'evolució històrica de la literatura llatina imperial i el seu context cultural, social i polític.
3. Conèixer la transmissió i preservació dels textos literaris romans d'època imperial.
4. Conèixer i valorar la pervivència i la influència de la literatura imperial en les literatures i cultures d'èpoques posteriors.
5. Lectura i traducció del *Ab urbe condita* de Tit Livi. (Pròleg i llibre XXI).



5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CE3 Obtenir informació, a partir de les fonts escrites llatines, que permeti l'accés a diversos aspectes dels *Realia*
CE4 Interpretar textos llatins, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.

Resultats d'aprenentatge

Examinar un aspecte monogràfic d'un passatge literari i connectar-lo amb els *realia*.
Demostrar el coneixement dels principals manuals de literatura i de les seves diferents orientacions.

Competència

CE 6 -Explicar un text literari aplicant coneixements literaris, mètrics i estilístics.
CE 7- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.

Resultats d'aprenentatge

Identificar figures d'estil, retòriques i, si s'escau, formes mètriques d'un text grec i llatí.
Analitzar els fenòmens literaris en els textos de lectura obligatòria i la seva recepció en les literatures occidentals.

Competència

CT1-Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma.
CT4 -Posar en pràctica les habilitats per treballar en equip.
CT8-Controlar la qualitat dels resultats del treball.
CTF2-Desenvolupar habilitats d'aprenentatge autònomes.
CTF4-Organitzar el temps i recursos per al treball.



Resultats d'aprenentatge

Bon ús de bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades i ús expert de la informació distribuïda a la xarxa.
Compromís amb si mateix, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
Bona gestió del temps.

Competència

CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

6.- Continguts de l'assignatura

La fonamentació teòrica tractarà els punts següents:

1. Concepte i límits d'allò que anomenem *Literatura Llatina de l'època imperial*. Límits cronològics generals i estètics.
2. La Roma imperial: límits històrics i sociopolítics.
3. Els gèneres literaris i la seva evolució.
3. La historiografia com a gènere polític.
4. Tit Livi i la creació d'un model historiogràfic imperial.

Paral·lelament, ja des de l'inici del curs, es dedicarà la meitat dels temps de les activitats dirigides a la pràctica de la traducció i comentari lingüístic i literari de fragments del *Ab urbe condita* de Tit Livi.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

1) Les activitats dirigides versaran, equitativament, sobre la fonamentació teòrica de la matèria i la traducció i comentari literaris de passatges escollits de Tit Livi, dels quals s'extraurà també informació sobre *realia*. Es requerirà una actitud activa i participativa en les sessions de classe.

2) A les activitats supervisades, l'alumnat haurà de demostrar l'assoliment de conceptes teòrics i les habilitats adquirides en la pràctica de la traducció a través de lliuraments periòdics d'exercicis i comentaris que la professora proposarà amb antelació a través del Campus virtual.

També haurà de seguir la tutorització a fi de preparar un treball que podrà exposar-se a



classe.

3) Pel que fa a les activitats autònomes, serà imprescindible la recerca i gestió de la informació adequada a partir de les pautes donades a les classes i de les consultes fetes a través del CV i la traducció dels textos assignats a fi d'aplicar els coneixements adquirits i familiaritzar-se amb els instruments i el mètode filològic.

4) Totes les activitats seran qualificades.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENENTATGE
----------------------	-----------	-------	-----------------------------

Dirigides

33 %

Exposició teòrico- pràctica de la professora		Assoliment de pautes de treball en l'assoliment del contingut teòric i en la metodologia de la traducció i comentari.
Participació de l'alumnat		Capacitat d'exposar i compartir els resultats del treball autònom sobre el text i de debatre.
	50h.	

Supervisades

17%

Tutorització treballs		Capacitat d'aprofundir en la interpretació i comentari d'un text prèviament adjudicat i/o en l'estudi de la pervivència dels autors objecte d'estudi.
Seguiment Campus virtual		Resolució personal de dubtes, ampliació i reforç de l'assignatura.
	17.00h.	
Exercicis de control a l'aula	3.00h	
Tutoria presencial	5.00h.	

Autònomes

50%

Traducció i comentari de textos		Assoliment progressiu de la pràctica de la traducció i de les estructures morfosintàctiques, de la semàntica i del lèxic associats així com del comentari
---------------------------------	--	---



		literari i estilístic dels autors objecte d'estudi.
Consultes bibliogràfiques, preparació comentaris, lectures obligatòries, temàtica contextual		Familiaritat amb la bibliografia bàsica, <i>instrumenta philologica</i> .
	75.00 h.	

8.- Avaluació

L'avaluació de l'estudiantat es farà a partir de la recollida de les evidències següents:

1. Presentació individual o en grup de traduccions i recensions sobre els autors treballats amb una periodicitat regular **30 %**
2. Un treball de curs, tutoritzat **10 %**
3. 1 Exercici final escrit teòric (30%) i 1 exercici pràctic (30%) **60 %**

Nota:

Si la professora té dues o més evidències singulars de l'estudiant (treballs, controls i/o proves), aquest ja no podrà ser qualificat com a "no presentat".

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENENTATGE

Lliurament periòdic d'exercicis i traduccions.		Organització del temps. Capacitat de síntesi, d'anàlisi i de classificació. Aplicació dels mecanismes de traducció i de comentari filològic.
Lliurament del treball de curs	12- 01- 2011 Aula 1. 30	Capacitat d'organització des de l'inici del curs. Utilització dels instruments. Treball autònom.
Examen teòric sobre la matèria tractada	17- 01- 2011	Coneixement de la matèria. Capacitat de transferir els coneixements adquirits.
Examen pràctic: traducció amb diccionari i comentari.	19- 01- 2011	Comprensió del sentit d'un text, similar als treballats a classe. Comentari filològic del text.



9- Bibliografia

(Els llibres precedits d'un asterisc són a la biblioteca)

Manuale de literatura:

- *ALBRECHT, M. von, Historia de la literatura romana desde Andrónico hasta Boecio, Barcelona, 1997-99, 2 vols.
- AMATUCCI, A.G., La letteratura di Roma imperiale, Bologna, 1947. AMATUCCI, A.G., Storia della letteratura latina cristiana, Torino, 1955. *ARNALDI, F.-PARATORE, E.-MALCOVATI, E., Letteratura latina e letteratura greca d'interesse romano, Roma, 1982.
- *ANRW = Aufstieg und Niedergang der römischen Welt, Berlin-New York, vol.I.2 i vols.II.30 en endavant. *BARDON, H., La littérature latine inconnue, 2 vols., Paris, 1952-1956.
- *BARDY, G.- DI NOLA, G., Storia della letteratura cristiana antica latina, Città del Vaticano, 1999 (edició actualitzada de la de 1929).
- *BAYET, J., Literatura latina, Barcelona, 1984. *BICKEL, E., Historia de la literatura romana, Madrid, 1982.
- *BIELER, L., Historia de la literatura romana, Madrid, 1969. BIGNONE, E., Historia de la literatura latina, Buenos Aires, 1952.
- BÜCHNER, K., Historia de la literatura latina, Barcelona, 1968. *Cambridge History of Classical Literature. Vol.II: Latin Literature, Cambridge, 1982 (amb traducció castellana, a Madrid, 1989).
- *CAVALLO, G.-FEDELI, P.-GIARDINA, A. (Edd.), Lo Spazio letterario di Roma antica, Roma, 1989-1991, 5 vols.
- CAZZANIGA, I., Storia della letteratura latina, Milano, 1962
- *CLASEN, J., "El estudio de la literatura latina", Emerita, 45 (1977), pp.125-148.
- *CODONER, C. (ed.), Historia de la literatura latina, Madrid, 1997. *CONTE, G.B., Latin Literature. A History, Baltimore and London, 1994.
- *CUPAIOLO, F., Storia della letteratura latina. Forme letterarie, autori e società, Napoli, 1994.
- D'ELIA, S., Letteratura latina cristiana, Roma, 1982.
- DELLA CORTE, F., Disegno storico della letteratura latina, Torino, 1955. DELLA CORTE, F., Avviamento allo studio della letteratura latina, Genova, 1968.



- DUFF, J.W.- DUFF, A.M., A literary history of Rom from the origins to the close of the Golden Age, London, 19633.
- DUFF, J.W.-DUFF, A.M., A literary history of Rom in the Silver Age from Tiberius to Hadrian, London, 19643.
- *FLOCCHINI, N., Argomenti e problemi di letteratura latina, Milano, 1977. *FONTAINE, J., La littérature latine chrétienne, Paris, 1970.
- *FUHRMANN, M. (ed.), Literatura romana, Madrid, 1985.
- *GENTILI, B.- STUPAZZINI, L.- SIMONETTI, M., Storia della letteratura latina, Roma, 1992.
- *Géneros Literarios, los. Actes del VII Simposi d'Estudis Clàssics, Bellaterra, 1985.
- *GHIZZONI, F., Storia della letteratura latina, Bologna, 1990.
- *GIANOTTI, G.F.- PENNACINI, A., Società e comunicazione letteraria di Roma antica, Torino, 1986, 3 vols.
- *GÓMEZ PALLARÈS, J., Studiosa Roma. Los géneros literarios en la cultura romana, UAB Bellaterra, 2003.
- *GONZALEZ ROLAN, T., "Ordenamiento de la historia de la literatura latina", Estudios Clásicos, 69-70 (1973), pp.241-260.
- *GRIMAL, P., La littérature latine, Paris, 1994.
- *HERZOG, R.- SCHMIDT, P.L. (eds.), Nouvelle histoire de la littérature latine. Vol. 4: K. Sallmann, L'âge de transition de la littérature romaine à la littérature chrétienne (117-284), Turnhout, 2000; Vol. 5: R. Herzog, Restauration et renouveau. La littérature latine de 284 à 374 après J.C., Turnhout, 1993
- *Introduzione allo studio della cultura classica. Vol.III: Letteratura, Milano, 1989.
- *KENNEY, E.J.- CLAUSSEN, W. (eds.), Historia de la literatura clásica. Vol. II: Literatura latina, Madrid, 1989.
- *LABRIOLLE, P., Histoire de la littérature latine chrétienne, Paris, 19473, 2 vols.
- *LANA, I.- MALTESE, E.V., Storia della civiltà letteraria greca e latina, Torino, 1998, 3 vols.
- MARCHESI, C., Storia della letteratura latina, Milano-Messina, 19578, 2 vols. MARIOTTI, I., Storia e testi della letteratura latina, Bologna, 1976. *MARTIN, R.-GAILLARD, J., Les genres littéraires à Rome, Paris, 1981. *Oxford Companion to Classical Literature, Oxford, 1989.
- *PALADINI, V.-CASTORINA, E., Storia della letteratura latina, 2 vols., Bologna, 1969-1972.
- *PARATORE, E., Storia della letteratura latina, Firenze, 19612. PARATORE, E., La letteratura latina



dell'età imperiale, Firenze, 1970. *PELLEGRINO, M., Letteratura latina cristiana, Roma, 19734.

*PERELLI, L., Storia della letteratura latina, Torino, 19942.

RONCONI, A., La letteratura romana, Firenze, 19682.

*ROSTAGNI, A., Storia della letteratura latina, Torino, 19643, 3 vols. *SALEMME, C., Letteratura latina imperiale. Da Manilio a Boezio, Napoli, 1993.

SALVATORELLI, L., Storia della letteratura cristiana dalle origini alla metà del VI secolo, Milano, 1946.

TERZAGHI, N., Storia della letteratura latina da Tiberio a Giustiniano, Milano, 1935.

*VIANSINO, G., Introduzione critica alla letteratura latina, Salerno, 1975.

Edicions i comentaris de Tit Livi:

J. VALLEJO. Tito Livio Libro XXI (edición, estudio preliminar y comentario).Clásicos Emérita, Madrid 1946.

*TITO LIVIO, Libros XXXI-XXXIII : la guerra contra el rey Filipo V de Macedonia, Madrid : Ediciones Clásicas, 1992.

*TITO LIVIO, Storia di Roma: Libri XXI-XXII, Milano : Arnoldo Mondadori, 1998
1. ed. Oscar classici greci e latini.

*TITO LIVIO, Historia de Roma desde su fundación, Madrid : Gredos, 1990.

*TITO LIVIO, Hannibal : the scourge of Rome : being selections from Livy XXI, London : Cambridge University press, 1976.

*TITO LIVIO, Ab urbe condita. Libro XXI, Madrid : Gredos, 1971.

*TITI LIVII Ab urbe condita, Stvtgardiae : Teubner, 1966- (Lib.21-22).

*LIVY in fourteen volumes, London : William Heinemann, 1964-1976

*TITO LIVIO, Da Sagunto a Zama : pagine della terza decade, Torino : S. Lattes, 1957.

*TITO LIVIO, Libros XXI y XXII, Madrid : Instituto Antonio de Nebrija, 1947.

*TITI LIVII, Ab urbe condita, Oxford : Oxford University Press, 1919-1974 (5 vols.)

*TITO LIVIO e le istituzioni giuridiche e politiche dei romani / testi interpretati da Luigi Labruna
Publicació Napoli : Edizioni Scientifiche Italiane, 1984.





10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S:___

El programa de l'assignatura, explicitat en els objectius, els continguts i les activitats, serà desglossat de manera més àmplia a través de l'espai de l'assignatura al Campus Virtual.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
Tots els dies de classe, excepció feta dels dedicats a l'avaluació.	Explicació i traducció i comentari dels textos dels autors del programa	Aula	Bibliografia	
Sessions de tutoria periòdiques	Correcció personalitzada o aclariments de dubtes sobre els textos o la bibliografia.	Despatx B7/ 139.		

LLIURAMENTS



DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE
Diaris	Traducció i comentari	Aula		
Esporàdics	Recensions sobre bibliografia	Campus Virtual		
12- 01- 2012	Treball de curs	Aula		